

Forebyggingsmilliarden

De fleste er enige om at det er smartere å forebygge problemer i forkant enn å behandle problemer i etterkant. Godt forebyggingsarbeid kan bidra til at mange barn og unge redde fra å utvikle problemer.

Godt forebyggingsarbeid kan også være samfunnsøkonomisk lønnsomt, da det over tid vil redusere behovet for ressurskrevende tiltak/behandling til barn og unge.

Forebyggende arbeid kan gjøres i forhold til en rekke ulike områder, som for eksempel atferdsproblemer, rusmisbruk, kriminalitet, skolemiljø og mobbing. Det er imidlertid flere utfordringer knyttet til det å sikre et virkningsfullt forebyggingsarbeid blant barn og unge.

FOR DET FØRSTE TAPER OFTE DET FOREBYGGENDE ARBEIDET kampen om budsjettkronene som er avsatt til arbeid med barn og unge. Behandling/tiltak til barn og unge som allerede har utviklet problemer er oftest lovpålagt, og må prioriteres. En kommer med andre ord inn i en ond sirkel: På grunn av at forebyggingsarbeidet over tid har vært for dårlig, trenger flere barn og unge resurskrevende tiltak/behandling. De resurskrevende tiltakene/behandlingene spiser derfor opp potten som er avsatt til barn og ungdom, og en kommer aldri i gang med godt nok forebyggingsarbeid.

Et eksempel på dette er arbeidet som pågår i de kommunale barnevernstjenestene. Barnevernet ønsker å i større grad å arbeide forebyggende. Samtidig rapporterer de om at de resurskrevende ungdommene med alvorlig utviklede problemer spiser så mye av ressursene at det ikke er kapasitet til godt nok forebyggingsarbeid.

Den andre utfordringen ligger i at vi

Fremtidens forebyggingsarbeid må være forskningsbasert. Vi må vite at det forebyggingsarbeidet som gjennomføres virker.

ikke vet nok om hvordan ulike former for forebyggingsarbeid virker, eller hvilken langtidseffekt arbeidet har. Enkelte former for forebyggingsarbeid er grundig evaluert og ser ut til å ha en positiv virkning, mens det i forhold til veldig mye av forebyggingsarbeidet ikke gjennomført undersøkelser som synliggjør hvordan arbeidet virker.

For å utvikle effektive forebyggingsmetoder, og for å sikre at det forebyggende arbeidet blir prioritert er det nødvendig med en større satsing på dette. Satsingen må komme til syne på flere områder.

Fremtidens forebyggingsarbeid må være forskningsbasert. Vi må vite at det forebyggingsarbeidet som gjennomføres virker. De forebyggingsmetodene som benyttes i dag må derfor i større grad settes under lupen, gjennom evalueringer og målinger av hvilken virkning de har. Det må også utvikles nye og effektive forebyggingsprogrammer ovenfor

ulike grupper av barn/unge, og ovenfor ulike problemområder. Dette krever ekstra midler til forsknings- og utviklingsarbeid.

Implementering av effektive forebyggingsmetoder krever ny kompetanse. Det må derfor settes på et kompetanseløft i forhold til forebygging. Kompetansen må heves både ved relevante utdanningsinstitusjoner, kommunale instanser som barnevernet, skole, helsestasjon og barnehager, i frivillige organisasjoner og i andre etater som Bufetat og helseforetakene.

Sist men ikke minst er det vesentlig at de blir avsatt ressurser til forebyggende arbeid på de arenaene hvor barn og unge befinner seg.

FOR Å LYKKES MED DENNE SATSINGEN MÅ DET ØREMERKES EKSTRAORDINÆRE MIDLER til forebyggende arbeid. Midlene må benyttes til forskning/utvikling, kompetanseheving og direkte forebyggende arbeid. Det har tidligere vært vedtatt større satsinger inn mot enkelt grupper, som for eksempel «eldremilliarden» nittitallet. Nå er tiden inne for en intensiv forebyggings-satsing, gjennom «forebyggingsmilliarden». En slik satsning vil kunne bidra til at mange barn og unge ikke utvikler problemer som rusmisbruk, problematferd, skoleskulk og så videre. Det kan bli kostbart ikke å gjennomføre en slik satsing.

● **Are Karlsen** (Ap), leder, kommunalutvalg for kultur, oppvekst og familie, Horten kommune

Suger avfall under byen

Tenk støvsuger! Avfall kan suges gjennom spesiallagde rør i bakken til et sted som er egnet for å komme til med en renovasjonsbil.

Dette er ikke science fiction. Det er Bergen i nær fremtid. Og flere andre norske byer er interessert. Målet er tryggere og triveligere bykjerner.

De fleste av oss har vel sett en stor renovasjonsbil manøvrere seg gjennom trange sentrumsgater og stoppe på ukurante steder for å tømme avfallsdunker. Ofte må trafikken stanse, til stor irritasjon for bilister. Har du tenkt over hvor mye stress dette også skaper for sjåføren – som ikke bare må passe seg for deg, men for skolebarn og sårbare trafikanter?

Trolig har du også sett overfylte avfallsdunker og tenkt noe sånt: Jøss, så grisete! Men har du tenkt over at mange søppelspann kan være brannfeller og stå til hinder ved nødutrykning? Eller har du noen gang tenkt at slike spann kan tiltrekke seg utøyt og skape hygieneproblemer?

RØR I BAKKEN KAN FOREBYGGE DISSE PROBLEMENE. Dermed slår man flere fluer i én smekk. Kanskje ikke så rart at flere europeiske byer har tenkt sånn? I enkelte strøk av Barcelona og København har man lagt avfallsrør, og fjernet problemene med avfallstransport. Da avfallet lagres i egne kamre under bakken, har man i disse strøkene også fjernet de brannmessige og sanitære utfordringene som avfallsdunker skaper. Triveligere bomiljø og frigjøring av verdifulle byarealer er velkomne bonus.

I Norge er det ikke bare Bergen kommune som ønsker seg slike løsninger; Trondheim, Oslo og Stavanger kommuner vurderer å bygge ut lignende systemer på egnede steder.

Men lovverket må på plass, for dette kommer ikke av seg selv. Per i dag kan kommuner pålegge husholdningene å koble seg til slik avfallsinfrastruktur. Men de har ingen slik rett overfor næringsaktører. Erfaringer fra Bergen har vist at næringslivet ser store fordeler i slike systemer, og at de aller fles-